

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ
БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1952
январь
9
СРЕДА
№ 6 (2436)
ВРТ33 20 КӨП.

БО ХУНГУ СОЛУНДА:

ЭШ ГЕОРГИЙ МАКСИМИЛИАНОВИЧ МАЛЕНКОВКА (1 арын).
ЭШ Г. М. МАЛЕНКОВТУ
ЛЕНИННИҢ ОРДЕНИ-БИЛЕ ШАҢНААР
ДУГАЙЫНДА ССРЭ-НИҢ ДЭЭДИ
СОВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУНУҢ ЧАРЛЫ
(1 арын).
ЭШ СТАЛИНГА РАПОРТ
(1 арын).

ВЛКСМ-ның Кызыл хоорай бешки конференциясы (2 арын).
А. ГРИГОРЬЕВ.— Колхозтарның бригадаларында болгаш фермаларында партия бөлүктөрү (2 арын).
РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР (3 арын).
К. НИГМЕДЗЯНОВ.— Кызыл өрткө удур чорудар хемчеглер (3 арын).

КНО-нун Кол Ассамблеясынын алдыгы сессиясы (4 арын).
Демократтыг аныктыгы Бүгү-делегей федерациясынын куускомунун Копенгагенге болур сессиясы (4 арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).
Кореяда тайбычылдык дугайында чугаалажышыкчылар (4 арын).

Эки үрезин—бедик дүжүптүн сууру

1951 чылда чедип алдынган чагай түнөөлөрдүн быжыгавышаан, 1952 чылда чаа-чаа чедишкннер чедип алырының улуг сорулгазы социалисттик көдээ ажил-агыйның мурнунга салдынган.

Амгы үеде көдээ ажил-агыйның ажил-ишчилери бүгү бодал-сеткилдин кол уун каскы тарылгага бүгү тала-биле үлегерлиг белеткениринче салган турар. Бирги чергенин сагыш салышыкчынын эки шынарлыг үрезинер белеткенинче салыр ужурлуг. Бо сорулганы чогуур өйүндө, эки шынарлыг күүседире—тараа болгаш техниктиг культуураларның үрезинерин планда айтканын өзугаар бүрүн белеткээри болур.

Эки шынарлыг үрезин—колхозтун алдын фондузу, бедик дүжүттү алырының бир кол үнденин, артелидин нити байлаанын чектелишкннин, күрүнө мурнунга хүлээлгелерин күүседиринин болгаш колхозчуларның материалдыг байдалынын денелин бедидеринин чугула чүүлү болур. Колхоз бүрүзү эки шынарлыг, сорттуг үрезинерин чогуур өйүндө уруп белеткенинче онза кичээнгени салыр ужурлуг.

Эрткен чылда мурнакчы колхозтарның дуржулгаларынын айтып турары—үрезинерин чогуур өйүндө шилип ап, ону чажарына бүрүн белеткээн колхозтар бедик дүжүттү алган болгаш колхозчуларга дыка хөй аванын берген, ам олар бедик шынарлыг үрезинерин чаптып болур кылдыр арыглааш, складта уруп алганнар. Чижээ, Каа-Хем районда «Сталинчы орук» колхоз үрезин участкан естүрүп алган бедик дүжүдүн чогуур өйүндө ажагаш, эки шынарлыг үрезинерин уруп алган. Улуг-Хем районда «Свобода труда» колхоз тараа культуураларынын болгаш картофельдин үрезинерин пландан ажыр уруп алган. Чаа-Хөл районда Сталин аттыг колхоз тараа культуураларынын үрезинерин бүрүн белеткеп, арыглааш, Шагаан-Арыла үрезин шынары илеридир лабораторияга хынадырып алган. Бий-Хем районда «Искра» болгаш Кочетов аттыг колхозтар база эки шынарлыг үрезинерин ургаш, хынадырып алганнар.

Бистик областын үрезин уруушкунунун нити планы январь 1-де 97,7 хуу күүсетинген. Үрезин уруушкунунун планын Чаа-Хөл район чүгле 55,4 хуу, Тес-Хем 55,7 хуу, Өвүр 67,4 хуу, Барыын-Хемчик 81,5 хуу күүседип онза хожудаашкынын көргүзүп турарлар. Бо районнарның удурткучлары үрезин уруп алырынын болур чогуур аргалары турза-даа, ол аргаларны эки ажыглап шыдаваан, эрткен чылын Чаа-Хөл ышкаш чамдык районнарга тарылгага киргизе чедир үрезин талазы-биле турган бергедээшкннин катаптаарына чоокшулла турарлар-дыр.

Үрезинерин чүгле уруп алыры-биле ажил доозулбас. Үрезинерин арыглаар болгаш оларны эки шынарлыг кадагалап шыгжаар, үнүчелин баш бурунгаар хынап көөрү эң чугула айтырыг болур. Үрезин арыглаашкыны областа кончуг четпес чоруп турар, белеткенин үрезин-

нерин хөй кезин амга чедир арыглаатынмаан. Ылангыя Сүт-Хөл, Бай-Тайга, Эрзин, Өвүр районнарда үрезин арыглаашкыны онза багай чоруп турар болгаш олар бо хүнге чедир чангыс-даа килограмм үрезинни лабораторияга хынаптааннар. Чамдык колхозтар мырынай арыглаатынмаан поктуг тарааларны үрезин кылдыр уруп ап турар.

Урдунган үрезинеринин үнер шынарын лабораторияга хынадыр ажил бо үеде областа дыка четпес чоруп турар. Январь 1-ге чедир колхозта урдунган үрезинеринин чүгле 43,6 хуузу областын үрезин инспекциясынын лабораториясында хынадыры-биле кирген. Хынатынган үрезинеринин дыка эвээш кезин чажарына тааржыр шынарлыг болган. Моон ап көөрге, колхозтар баштаар черлери, районнарның көдээ ажил-агый кидистерин, оларның агрономнары үрезин шынары дээш демиселди өзүлуг чорутпай, чүгле сан сүрүп турары тодаргай-дыр.

Чамдык колхозтарның даргаларында «шаг үе ам-даа эрте, үрезин белеткенин чорударына үе четпир» дээр шын эвес чаңчылдар бар. Оон уламандан чамдык колхозтарда үрезинге хереглээр тараалар амга чедир төдү бастыртпаймаан саадап турар. Ол ышкаш үрезинер кадагала-лынга сагыш салышыкын четпес, оран-саваны багай шынарлыг белеткээнинден чамдык черлерде үрезин тараалар будалыр чоруктар бар.

Эрткен чылын областын колхозтары, совхозтары нитизин-биле эки дүжүттү алган. Колхоз бүрүзү, ажил-агый бүрүзү 1952 чылдын тарылгазына тараа культуураларынын болгаш хөй чылда үнер снгенеринин үрезинерин-биле бодун бүрүн хандыртынып алырының аргалары бар. Ам чүгле органиастыг ажил херек. Үрезин уруушкунун темпизин дүргедидир, оон арыглаашкынычче улуг күштү салыр болгаш арыглаатынмаан чангыс-даа килограмм үрезинни складче урбас ужурлуг.

Урдунган үрезинеринин үнер шынарын лабораторияларга хынадырып, эки сорттуг үрезинерин шилирин, тараанын белгээр аарынага улур курга арга-биле хорааннар тарааларны хораннаарын болгаш колхозтарда үрезин уруушкунун контрол-даар ажилды чорударын ВКП(б) райкомнары, райкүүскомнары, районнарның көдээ ажил-агый органдары, оон специалистери холга алыры чугула. Үе шакты халас эртирбей, чаксы тарылгага органиастыг болгаш материал-техниктиг белеткенин чорудары—эгээртинмес бедик дүжү алырынын демисели болур деп чүвени колхозчулар, хуу ажил-агыйлар ханызы-биле билген турар кылдыр районнарның партия организациялары тайылбыр массалыг ажилды калбартыр.

Урдунган үрезинеринин шынарын хынадыр, сорттуг үрезинерин колхозтар аразына орнажыр, шынары куду тарааларны эки үрезинге солдуур ажилды шынгыны организастаар. Тараа культуураларында ангыда картофель болгаш ногаа үрезинерин амдыгаштан тыптынбп, оларны эки ажаалгага кадагалаар херек.

В. И. Ленинниң Чогаалдарының үжен итинги болгаш үжен үшкү тому украин дылда
КИЕВ. УССР-ниң Күрүнениң политикаг номаар үндүрер чери В. И. Ленинниң Чогаалдарының 32-ги болгаш 33-кү томнарының окулгазын украин дылда парлап үндүргөн. (СЭТА).

В. И. Ленинниң Чогаалдарының чээрби дөрткү тому грузин дылоо
ТБИЛИСИ. Грузияның Күрүнениң ном үндүрер чери В. И. Ленинниң Чогаалдарының 24-кү тому грузин дылда окулдуруп үндүргөн. Орус дылдан окулганы ВКП(б) (СЭТА).

И. В. Сталинның Чогаалдарының чедиги тому таджик дылда
СТАЛИНАБАД. Таджик ССР-нин Күрүнениң ном үндүрер чери И. В. Сталинның Чогаалдарының чедиги тому таджик дылда окулдуруп үндүргөн. (СЭТА).

И. В. Сталинның Чогаалдарының алдыгы тому туркмен дылда
АШХАБАД. Туркмен ССР-нин Күрүнениң ном үндүрер чери И. В. Сталинның Чогаалдарының алдыгы тому туркмен дылда окулдуруп үндүргөн. (СЭТА).

Георгий Максимилианович Маленков

Эш Георгий Максимилианович МАЛЕНКОВКА

Ленинниң шыныч өөреникчизи болгаш эш Сталинның соратниги, коммунисттик партияның болгаш совет күрүнениң шыларангай деятели Силерниң бежен хар харлааныннын хүнүдө Силерге Бүгү-эвилелдин Коммунистг (большевиктер) партияның Төп Комитеди болгаш ССР Эвилеленин Министрлер Чөвүлени изиг байыр чедирш тур.

Силерниң бүгү медреселдиг амдычаларынар Ленин—Сталинның партиянын коммунизм тилелгезин дөш демиселинч улуг хөрөөнге бараалгатынган. Совет улустун шыныч огу Силер бодунарының ажил-чорудулганыр-биле чоңа баран болурунун сорук киирикчи үлегеринерни көргүзүп, Силерниң мурнуварга коммунисттик партияның салган сорулгаларын алдарлы-биле күүседип келген Силер.

Партияның болгаш күрүненин бүгү ажилдарына харысалаалыг даялгаларны күүсетпешаан, бистиг улуг башкыларывс Ленинниң болгаш Сталинның быжыг туруштуг сурукчузу Силер бодунарынын күжүңер-биле болгаш маадарлыг чорууңар-биле Ада-чурттуң Улуг дайынында кижини төрелгетенин дайыштары ажып тилдээн бистиг Төрөөн чуртувусуң тилелгезин каянаан Силер. Бистиг өңүүвүсө оңгаш эживис, эргим Георгий Максимилианович, Силерниң үр чылында калык чурттаарынары болгаш бистиг улуг социалисттик Төрөөн чуртувусуң чагай чорууңа, коммунизмниң чагай чорууңа улам-на үре-түңнелиг ажилдаарынары күзеп тур бис.

Бүгү-эвилелдин коммунистг (большевиктер) партиянының Төп Комитеди. ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлени.

Эш Г. М. Маленковту Ленинниң ордени-биле шаңнаар дугайында ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунун ЧАРЛЫ

ВКП(б) ТК-ның секретари болгаш ССР Эвилеленин Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын оралакчызы эш Г. М. Маленковту төртүнгөн хүнүндө бээр бежен чыл болганы-биле холбаштыр база Коммунистг партияның болгаш совет улустун мурнунга оон шыларангай ачы-хаанызын барымдалаш, эш Георгий Максимилианович Маленковту Ленинниң ордени-биле шаңнаар.

ССРЭ-нин Дээди Советиниң Президиумунун Даргазы Н. ШВЕРНИК. ССРЭ-нин Дээди Советиниң Президиумунун Секретари А. ГОРКИН.

Москва, Кремль, 1952 чылдын январь 7-де.

Пландан ажыр баштайгы эшелон хөмүр даш

КАРАГАНДЫ. Жданов аттыг шахтаның коллективи январь 3-те чаа чылда казып үндүргөн пландан ажыр үш дугаар эшелон хөмүр дашты берген. Ол болза, эң эки шынарлыг хөмүр даш болур. Павел Нестеренконун, Иван Топилинниң, Карп Коптунун участкалары январының баштайгы хүннеринде ээлчегин нормазын 25 хуу ажырып турар. № 31 шахтада Григорий Воронун, № 1 шахтада Николай Кузьминниң болгаш өскелерин-даа баштап турары бассейнин эң эки комбайн участкалары хөмүр даш казып үндүрериниң графигин эки күүседип турар. (СЭТА).

ССР Эвилеленин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Эш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА

Колхозтар болгаш совхозтар 1951 чылда тараа ажаап алышыкчынын эки шынарлыг болгаш эн-не чолдак хуусаада эртиргеш, тараа дужаарының күрүнө планнарын хуусаанынч бетинде күүсеткенин эргим эш Сталин Силерге айтып тур бис. Тараа дужаарының планын декабрь-нин 25-те колхозтар 100 хуу, совхозтар 106,9 хуу күүсеткенер. Колхозтарга машина-трактор станцияларының ажилдааны дээш натура төлөвирини күрүнө планы база-ла 100 хуу күүсетинген.

1951 чылдын дүжүдүндө кызыл-тастың болгаш көк-тарааның аш-чем культуураларын 1950 чылдындан 159 миллион пудту хөйүн белеткээ.

Бо чедишкннер болза, колхозчуларның, МТС болгаш совхозтар ажилчынарының, көдээ ажил-агыйның тускай эртемнигеринин чедишкннин ажилдаанынын түңнели, машина-трактор станциялары, колхозтары болгаш совхозтары тракторлар-биле, комбайнлар-биле болгаш көдээ ажил-агыйның өскө-даа машиналары-биле улам-на күштелдир хандыраы-биле чазактын, партияның болгаш эш Сталин Силерниң социалистг көдээ ажил-агыйга берип турган канчаар-даа аажок улуг дузаламчынарының, колхозтарның нитижиткен ажил-агыйнын улам-на сайзырадырының болгаш машина-трактор станцияларынын ажилын экижидеринин хөрөөнге дузаламчынарының түңнели болуп турар.

ССРЭ-ниң Белеткелдер министри П. ПОНОМАРЕНКО.

Метрополитенчилер метроңуң чаа шугумун ажылдадырынга белен

Москва метрозунуң улуг дээрбээ-ниң ийги участкагунга метро демир оруунун шимчээшкнни удавас ажаа-тынар.

СЭТА-ның корреспонденти-биле беседалажышыкчы Л. М. Каганович аттыг Москва метрополитениниң техниктиг салбырынын начальниги эш Д. С. Соколовтуң чугаалааны болза:

Метрополитенин коллективни метронун чаа ээлчээн ажылдаач кириринин белеткенин дооскан.

Чаа шугумну башкарыкчы кадрлар-биле — машинистер, станция дежураылары, орук мастерлери, көрүкчүлөр, диспетчерлер-биле хандырап талазы-биле улуг ажил чорутуңан. Амгы үеде чаа шугумну экизи-биле өөренип танышкан демир орук бригадазын белеткээринче улуг кичээнгени салган.

Шимчээр состав кончуг эки белеткенин. Чаа шугумга электрин тормозун таарыштырып кылган аагоннардан тургустунган демир оруктар чоруур. Ол демир оруктар чоруурунун дүргенин бир шахта 75 километр чедирин болдуруп турар.

Хөй кижилерлиг үеде олурукчуларга таарымчалыг байдалды бээр-биле демир оруктар доктар черлерге 2,5 минутада доктаап турар болур. Курск вокзалында Белорусс вокзалына чедир хемчээлге демир оруктар 10 минутада, Горький аттыг культура болгаш дыштанылга паркында Белорусс вокзалга чедир дээшкнчек бүгү шугумну 21 минута да эртер.

Метрополитенчилер метроңуң чаа шугумун ажылдаач кириринче белен. (СЭТА).

Улуг тудуушкунда
ТАХИА-ТАШ. Кол Туркмен каналының тудуунда чаа бүдүрүлгө черлери ажылдап эгелеп турар. Султануздагынын тудуг районунда механиктг мастерскаялары болгаш электростанцияны ажылдаач хуусаа бетинде дужааган. (СЭТА).

Чаа хоорайлар өзүп турар

ТАХИА-ТАШ. 1952 чылдын эгезин Тахиа-Таштын тудуужулары чаа күш-ажылчы чедишкннер-биле демделгээнер. Ажылдаач үшкү ээлчегин суг дамчыдылганын кирген. Элээн каш чуртталга бажынарынын тудуу, анык ажилчынарынын үш нити чуртталга черлеринин тудуу доозулган болгаш чаа гостиницанын тудуг ажылы эгелээ.

Чаа станоктарда ажылдап турар

ЯРОСЛАВЛЬ. «Красные ткачи» фабриказының эрги дериг-херекселдери бедик бүдүрүкчүлүг автоматтар-биле солутунган. Моон мурунда 4—5 станоктарга ажылдап турган пеставанычлар ам 10—12 станоктарга ажылдаарычче эгелеп кирип турар. Январь 3-те эртенги ээлчегде хөй бээр деп хүлээнген. (СЭТА).

Малчын Балчыр-оол хураган бүрүзүн менди ап турар

Чөөн-Хемчик районун Шами музуунда «Большевик» колхозтун хойжузу эш Балчыр-оол эрткен чылдын чайнында колхозтун 110 санныг кыс хойларын кончуг семис шыырак кылдыр кадаргаш, шуптузун каракуль кошкар-биле эдерширткен. Ам Халын-Бажы деп черде оон хойлары чылыг кажааларда, эки азырал ажаалгада туруп турар. Чаа чылга чедир 76 хой 76 каракуль хураганнарын төрөөн. Ол хураганнарын шуптузун менди камгалап алган. Хойжу Балчыр-оол хүндүс хөй кадарарда инчек деп савалыг чоруур, төрөөн хойнун хураганын аңаа сүп алыр, дүне дежуришалап хонар. 110 хойдан 110 каракуль хураганнары менди доруктуруп алыр дээш хүлээлгезин күүседир дээш Балчыр-оол эрестиг ажылдап турар.

САМЧИ.

Коруммустан культармейжи

Өвүр районун «Совет Тыванын 5 чыл ою» көдээ ажил-агый артелиниң кежигүнү коммунист Иймаа Ийн дугаар чергенин инвалиди-даа болза, коммунист хүлээлгезин эки күүседип, культармейжи болуп ажылдап турар. Эш Иймаа 1950 чылда 27 кижини, 1951 чылда 52 кижини бижикке өөртөк. Ол чүгле бижи башкылап турар эвес, харын солун помчулгаларын база чорудуп турар.

М. ЧАМБАЛ-ООЛ.

ВЛКСМ-ның Кызыл хоорай бешки конференциясы

Чоокта чаа ВЛКСМ-ның хоорай конференциясы болуп эрткен. Аңаа комсомолдун хоорай комитетинин ажылынын дугайында отчёт илеткелди хоорком секретари эш Н. Плынина кылган.

Отчёттук үеин дургузунда хоорайнын комсомол организациясы партия организациясынын удуртулгасы-биле аныктарның коммунист кижизидилгезинге чамдык чедишкенини чедиң алган болгаш организация талазы-биле эдзэн өзүп быжыккан. Ооң-биле чергелештир комсомолдун XI съездинин болгаш IV комсомол хоорай конференциянын шиттирлерин күүсеттишкан, бүдүрүлгелерин болгаш транспорттун комсомол организациясы бүдүрүлгө планнарын хууса бетинде күүседир дээш анык ажылчыларнын күжүн мобилизастаар талазы-биле биче эвес чедишкенини чедиң алган деп чүвени илеткелди бодундун илеткелинин эгезинге демдеглээн.

Кызыл хоорайда чамдык мурнакчы бүдүрүлгелер—тудум трестизи, аш-чем комбинаты, сапог мастерская болгаш өске-даа черлер 1951 чылда улуг башкы Сталинга чоруткан чагаа алган хүлээлгелерин алдарды-биле күүсеткенер.

Од чагай херекке ында ажылдап турар комсомолчуларын болгаш аныктарнын кирген үлүү кончуг улуг.

Эш Плынина комсомол организацияларында политиктиг чырыдышканын болгаш школаларда комсомол организацияларынын ажылдарынын дугайын база чугалаан. Эрткен чылга демейлээрге бо өөредилге чылында комсомолдун политиктиг өөредилгези организастыг эгелзэн. Хей-хей бөлүмнөр база политшколалар тургустунган.

Ындык болза-даа, хоорайнын комсомол организациясынын ажылында ам-даа улуг четпестер бар.

Тодаргай четпестерин бирээзи болза, ВЛКСМ хооркомунун бюрзу ВЛКСМ ТК-нын III пленумунун доктаалын четпес боттандырып, комсомолчу-аныктарнын бригадалары-биле ажылды мырынай соксадип, ажылдын арга-дуржулгаларын солчуру-биле социалист чарыштын мурнакчыларынын чөвүлжилгезин бүдүн чарткы чыл дургузунда организастааны болуп.

Хей комсомол организациялары комсомолчу эвес аныктарга үлгертип салдар чедирбээн. Олар анык эскенин күжүн стахановчу күш-ажылы организастаанын. Чижээлээрге, автотранспорт контролында 50 хире комсомолчулар бар, ыңчалза-даа оларда чаа эгелекчи саналдар үмөйн турар. Ында комсомол организациясы бот өрткети чигедиринге шаг үени, материалдары болгаш кывар чүдүлгелери камнаары дээш шиттирлери хемчег-

лерни албайн турган.

Отчёттук үеин иштинде школаларда комсомол организациялары быжыгып, школалар аныктарнын ортузунга ат-алдары эскен болза-даа, чамдык комсомол организациялары ВЛКСМ ТК-нын VII пленумунун салган сорулгаларын багай күүсеткенер. Өөредилге чылынын бирги чартында 52 комсомолчулар багай демдектин болганар. Өөреникчилерин комсомол организациялары туннелди өөредилге дээш, директорларга болгаш башкыларга дузалашпайн турарлар. Ооң-биле чергелештир эң эки өөреникчилерин комсомолдун хүрээлегин киирип алар ажыл кошкак чоруп келген. Чижээлээрге, № 7 школада комсомол организациясы бүдүн чылдын дургузунда комсомолга чангыс-даа школалар хүлээп албаан.

Аныктарнын политиктиг өөредилгезин болгаш лекция, илеткелдер организастаар ажылдар мырынай кошкак чоруп келген. Электростанциясында, автотранспорт контролында комсомолдун политбөлүмнөри бо чылын чангыс-даа кичээл кылбаанар. Тууйбу заводунда, автотарда болгаш Главнефтьсытта аныктарнын политшколаларын ажылын шуут соксаткан. Пропагандист ургулчунун удуртулгасын албайн турар, оларнын семинарларын кылбаан. Комсомол хооркомунун чанында лекторлар бөлүүнү кижигинеринин саны хей. Ыңчалза-даа, олар багай ажылдап турарлар. Эрткен чыл дургузунда аныктарга чүгүл 80 ажыл лекция номчанаанар.

Аныктарнын политиктиг кижизидилгезинде бо хире улуг четпестер туруп турда, ВЛКСМ хооркомунун секретари эш Ширпей бо хүнге чедир-ле шиттирлери хемчег албаан.

Бо бүгү четпестерин чылдагааны чүдөл дээрзин делегаттар боттарынын саналдарына шынгыш шүгүм чүдээнер. Олар болза, ВЛКСМ хооркому аныктар-биле харылаанын кошканды, эге организацияларын ажыл-херекти, боттук удуртулга-биле хандырындап хоорулга, кабинетке олура, телефон-биле удуртулгасын шилчез деп чүвени чугалаанар. № 3 школдан келген делегат Сайзано ВЛКСМ хооркомунун комсомол эге организациялары багай удуртуп турарын чедиң-биле шүгүмчүлзэн.

— Хооркомунун секретарьлары, ылангыя школа талазы-биле секретари эш Цевелева комсомол организацияларына болгаш пионер дружиналарына практиктик дүзаны багай көргүзүп турар. Эргим секретарьлары аңаа комсомолчулар хамаан чок, ВЛКСМ комитетинин кижигинери безин билбес — деп ол чугалаан.

— Машина-орук станциянын чанында комсомол организациясын 1951 чылдын апрельде организастаан, Бистин ажылдыгыста четпестер

хей турза-даа, ону эдери-биле бо үеге чедир хооркомдан биске кым-даа келбээн—деп эш Ефимов чугалаан. ВЛКСМ хооркомунун кижигинери болгаш ажылдакчылары эге организацияларынын ажыл амдырларындан хоорук болуп, оларга «аалчылар болуп» ховар барып, а чүгө отчёт-сонгудалыг хуралдар чедиң келтирге кээп турганнар—деп делегаттар Исаков (алгы заводунда), Чупрасова (№ 2 школада), Баскаков (фельдшер-акusherка школында), Ноздрин (автотранспорт контролында) болгаш өске-даа эштер чугалааннар.

ВКП(б) хооркомунун секретари эш Тадар-оол болгаш чамдык делегаттар комсомол обкому ВЛКСМ хооркомунун ажыл чорудулганын доктаамал башкарбаан деп чүвени демдеглээнер.

Хооркомдун бюрзу отчёттук үени дургузунда 400 хире айтырларын чугалаашкан. Оон аразында чүгө 27 чугула перспективтиг айтырлар бар болган. Шиттирлерин хейнү үндүрүп турза-даа, оларнын күүселдизи чок болуп тургулаан. Моон ап көөрге, ВЛКСМ обкому комсомолдун хоорай организациясын удуртуруп утуп, ооң хей чазыгыларын эскербейн эртип турганы тодаргай. Комсомол обкомунун секретарьлары эштер Алдын-оол, Мохов болгаш Пакина олар Кызылдың комсомол организациясына кончуг ховар барып турарлар. Оон учурунда чамдык улуг бүдүрүлгелерде комсомолчулар оларнын аттарын безин билбеси таварылга эвес.

Хоорай комитетинин ажылдакчыларын удаа-дараа солуп турган чорук ажылдын кошкар талазында иди болган. Отчёттук үенин иштинде 9 бюрө кижигинери халашкан. Кадрлар болгаш организастаар-инструктор килдининге 4, школа килдининге 3 кижиги солушкан болгаш бир, ийи дугаар секретарьлар база-ла үр болбайн солчуп турганнар.

Конференцияга 30 ажыл делегаттар санал берип, отчёттук үени дургузунда ажылда илэрзэн четпестерин узуткаарынын, чазыгыларын дүрген эдериин оруун айтканнар.

Конференция хоорайнын комсомол организациясынын ажылын удаман экижидеринге улганган тодаргай шиттирени хүлээп алган.

Конференциянын киржикчилери улуг башкы Сталинга чагааны бедик көдүрүшкү-биле хүлээп алган.

ВЛКСМ хооркомунун организастаар айтырлар чугалаашкан бир дугаар пленуму болуп эрткен. Комсомол хооркомунун бюрзунун составына чеди кижини, бир дугаар секретарь эш Н. С. Плынина, секретарьлары эштер Н. Д. Ширпей, Р. Ф. Цевелева оларын союган.

Районнарда башкыларнын январь чөвүлел хуралдары

Тожу район

ТООРА-ХЕМ. (Радио-биле). Бочылдын январь 3—4 хүнеринде Тоора-Хемге районун школалар башкыларынын январь чөвүлел хуралы болуп эрткен. Аңаа үш чүдө айтырларын чугалаашкан.

Башкыларнын чөвүлел хуралына бүгү делегей байданын дугайында ВКП(б) райкомунун секретари эш Дастай-оол илеткел кылган. 1951—52 өөредилге чылынын бир дугаар чартынын түнелдери болгаш өөредилге чылынын ийи дугаар чартында сорулгалар дугайында районун улус өөредилге килдинин эргелекчизи эш Анай-оол илеткел кылган. ВЛКСМ ТК-нын 7 дугаар пленумунун пионер ажылынын дугайында доктаалын районда канчаар боттандырып турарынын дугайында ВЛКСМ райкомунун школа болгаш пионер килдинин эргелекчизи эш Кулакова илеткел кылган.

Бо өөредилге чылында районда 5 школалар ажылдап турар. Өөредилге чылынын бир дугаар чартынын түнелин үндүренинге киришкен 514

өөреникчилерин иштинден 93 өөреникчилер багай өөредилгелиг болган. Ынчангаш районун школалары бир дугаар чарткы чылда өөредилге шынарын 82 хуу күүсеткен.

Бо өөредилге чылынын бир дугаар чартынын түнелинде Сыстыг-Хемде эге школа (эргелекчизи эш Самутурова) болгаш Тоора-Хемде эге школа (эргелекчизи эш Брюханова) өөредилге-кижизидилгелиг ажылдарын талазы-биле эки түнелдерлиг болган.

Тоора-Хемде чеди чыл школазы (директору Шогжал) болгаш Сеvide эге школа (эргелекчизи Турова) бир дугаар чарткы чылда багай түнелдерин берген деп башкыларнын январь чөвүлел хуралы демдеглээн.

Ооң-биле чергелештир башкыларнын январь чөвүлел хуралы районун школаларнын бо өөредилге чылынга белеткел багай чорутууган деп демдеглээн. школаларга олар чүгүл белеткээринин планын чүгө 50 хуу күүсеткен. Интернаттарда чурттап турар уругларнын аш-чем нормазын четче хандырып

бербейн турар. Ынчангаш ол сорулгаларга чарыгдары-биле күнүндө үндүрүп берген дыка хей түнүгү акша хөренигин чогуур ей-шаанда ажылдап шыдаван. Ол дугайында хамыктын мурнунда районун улус өөредилге килдизи болгаш школа-лар баштаар черлери буруулуг.

Башкыларнын январь чөвүлел хуралы районун улус өөредилге килдинин четпес ажылын шүгүмчүлзэн. Школалар амдыга чедир өөредилге херекселдери-биле четче хандырттырмаан. Школаларда комсомол болгаш пионер организацияларынын ажылы база кошкак тургустунган. Школаларда 254 пионерлерден 54 кижиги бо түнелде багай өөредилгелиг болган.

Өөредилге чылынын ийи дугаар чартында үстүнде четпестерин каттаптаас болгаш школаларнын өөредилге-кижизидилгелиг ажылдарын экижидеринге, школаларда пионер организацияларынын ажылын экижидеринге улганган боттук хемчеглери башкыларнын январь чөвүлел хуралы шиттирлээн.

Т. ТАРЖА.

Чаа-Хөл район

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). 1951—1952 өөредилге чылында Чаа-Хөл районун бүгү школаларына шупту 1669 өөреникчилер кээп өөренип учурулуп турган болза, херек кырында 1744 санын өөреникчилер келген. Районда II эге болгаш 3 чеди чыл школалары бар.

Бо өөредилге чылынын бир дугаар чартынын түнелин Ак-Хөлда эге школа чокка кылып үндүргени-биле ап көөрге: чарткы чылдын түнелинге киришкен өөреникчилерин саны 1640 кижиги, оларнын иштинден 281 өөреникчилер түнелде багай өөредилгелиг болган.

Өөредилге чылынын бир дугаар чартынын түнели-биле алырга, Ак-Туругда эге школа (эргелекчизи эш Элей), Кара-Сугда эге школа (эргелекчизи эш Каташ), Кызыл-Дагда чеди чыл школазы (директору эш Кунгаалай) өөредилге-кижизидилгелиг ажылдарын талазы-биле бедик көргүзүлгелери берген.

Ол ышкаш Кара-Сугда чеди чыл школазынын эге класстарын башкылары эштер Горностаева, Зарова, база ында эге школанын башкылары эштер Каташ, Чараш-оол; Даг-Аразында школанын башкызы эш Мартыгар оларнын башкылар турар класстары өөредилге шынарын бедик хууларын көргүскен.

Кара-Талда чеди чыл школазынын интерналында кижизидилчилер Залетова, Аткинина, Кызыл-Даг школанын интерналында кижизидилчиси Тутатчикова, Ак-Туруг школанын интерналында кижизидилчиси Окунева, Даг-Аразында школанын башкызы Сарбаахай болгаш Кара-Тал чеди чыл школазынын башкылары Сеняшкина, Бичи-Уруг олар өөреникчилер ортузунга кижизидилге ажылдарын эки чоруткан.

Өөредилге чылынын бир дугаар чартынын түнелинде багай көргүзүлгү болган школалар болгаш

башкылар база бар болган. Чижээ, Даг-Аразында эге школада (эргелекчизи Мартыгар) 139 өөреникчилерин иштинден 33 кижиги багай өөредилгелиг болган. Кара-Талда эге школанын (эргелекчизи Мадар-оол) 103 өөреникчилерин иштинден 28 кижиги багай өөредилгелиг болган.

Кара-Тал сумузунда эге школанын орус дил башкысы Сухованын 43 өөреникчилери орус дилдин бижимелинге болгаш аас-биле багай демоктерин алган. Даг-Аразында школанын орус дил башкылары Лептева, Белова оларнын 129 өөреникчилерин иштинден 47 өөреникчилер орус дилдин бижимелинге болгаш аас-биле багай демоктерин алган болгаш өске-даа.

Башкыларнын чаа болуп эрткен январь чөвүлел хуралы үстүнде четпестерин өөредилге чылынын ийи дугаар чартында болдурбас деп шиттирлээн.

К. ТАРЫ-СЮРЮН.

ЧЫЛ ДУРГУЗУНДА

ВКП(б)-нин Барыин-Хемчик райкомунун чанында штаттан дашкаар илеткелчилер бөлүү эрткен 1951 чылдын дургузунда районун ажылдакчы чонунун ортузунга политиктиг болгаш нити эртем билгинин янзы-бүрү темаларын талазы-биле 50 ажыл кезек черге лекциялар номчулгаларын организастап чоруткан.

Илеткелчилер бөлүүнүн составында шупту 17 кижиги бар. Оларнын иштинден райзо эргелекчизи эш

Ойдунаа, ВКП(б) райкомунун секретари эш Назын-оол, ВКП(б) райкомунун пропаганда болгаш агитация килдинин эргелекчизи эш Мижит-Торжу эң хей лекцияларын номчанаанар.

Илеткелчилер бөлүүнүн кижигинеринден райкууском даргазы Чанзан-оол, комсомол райкомунун секретари Сурунгул, район прокурору Самбуу болгаш Путинцев олар бүдүн чыл иштинде чангыс-даа лекция номчувааннар. Районун удуртуп

ажылдакчылары көдээ чурттакчыларын ортузунга политиктиг илеткелдери болгаш лекцияларын доктаамал номчуп турар дугайында негелдени күүсетпейн турар бо фактыларын ол эштер минип көрзе чогуур.

Партия райкому лекция пропаганданын ажылын улам экижидер дээш илеткелчи бурузундан негелдени улгатырары негетинип турар.

Б. МОНГУШ.

Колхозтарнын бригадаларында болгаш фермаларында партия бөлүктери

Цехтерин, участоктарын болгаш организацияларын иштинге, ол ышкаш чүстөн эвезш кижигинерлиг партия эге организацияларынын иштинге партия бөлүктери тургузары ВКП(б) Уставында көрдүнгөн. Партия бөлүктери бригадалар, агрегаттар аайы-биле тургузар. Фабрикаларда, заводтарда, совхозтарда, колхозтарда болгаш машина-трактор станцияларында партия эге организациялары оларын дамчыштыр бодунун салдарын массаларга непередири, бүдүрүлгенин администрациянын азы колхозтук баштаар черинин ажыл-чорудулганын хыналдазын эки боттандыраар, бүгү коммунистерни партия ажылын хандыдар аргалыг болуп турар.

Улетпүрдө — фабрикаларда, заводтарда, шахталарда болгаш өске-даа партия бөлүктери үр үенин дургузунда туруп келген болгаш калбак неперезишкенин алган. Колхозтарда херек оон өске. Колхозтарда партия организациялары сөөлгү үеге чедир-ле эвезш кижигинерлиг турган, бригадаларда коммунистер хей эвес турган, ынчангаш, партия бөлүктери партиянын чүгө чамдык улуг организацияларына тургулаан.

Колхозтарны улгатыр катыштырганы-биле чергелештир көдээ ажыл-агый артельдеринде партия организацияларынын кижигинеринин саны көвүдзөн. Ол болза, партия бөлүктеринин санын көвүдөдөр арганы берген. Партия бөлүктери хову бригадаларында болгаш мал фермаларында, а ол ышкаш көдээ ажыл-агый бүдүрүлгезинин өске адырларында тургустунуп турар. Сөөлгү ийи чылдарын дургузунда партия бөлүктеринин четкизи дыка

өскөн. Бо чылдын эгезинде Омский областын колхозтарында партбөлүктерин саны 173 турганын, октябрь 1-де 544 четкен. Воронеж областын колхозтарында 622, Красноярский крайнын колхозтарында 1142 партия бөлүктери бар.

Партия бөлүктери колхозтарга партия-политиктиг ажылдарын экижидер хүлээлгелиг болгаш оларнын хей кезин улуг ролду ойноп турар. Партия бөлүктеринин ажыл-чорудулганы организастаар болган тудум-на, массанын мырынай ортузунда туруп турар болгаш бүдүрүлгеге эки-не чоок туруп турар болгаш оларнын чоруну чептук ажылдаан тудум-на, ол роль улам бедик болуп.

Амгы үеге көдээ ажыл-агыйнын мурнунда салдынып турар колхозчуларын — колхозтарнын нити ажыл-агыйнын сайырадырын болгаш быжыгыларын, көдээ ажыл-агый культураларынын чүжүдүн улам бедидерин, нитиштин малынын баш санын көвүдөдөрүн база оон продуктуун бедидерин шиттирлээрине к м колхозтарын, болгаш МТС-терин партия организациялары боттарынын бүгү күженишкенин улгандырган. Ол сорулганы шиттирлээринге колхоз бригадаларын азы мал фермаларын ролун көдээ ажыл-агый артелинин бүдүрүлгө планын эзуугаар аңаа берип турар бүдүрүлгө даалгалары-биле тодаргайлаар. Бригаданын болгаш ферманын чылдын дургузунда чоруста чогуур ажылынын хемчээли болгаш характерин даалгаларга көрдүнгөн. Колхозтук нити планына таарыштыр бригада болза, күш-хүчүнүн культуру айы-биле чарыгдалынын планы алыр. Бригада болза, чыл даалгаларындан аңгыда көдээ ажыл-агыйнын

тус-тус ажылдарынын аайы-биле үе-үеге таарыштыр кылган ажыл планын болуп. Чижээлээрге, чакык тарылга, дүжүт ажаап алышканын болгаш оон-даа өске үелерде. Бригадаларын, фермаларын бүдүрүлгө даалгаларын болгаш ажыл-чорудулганын күүселдизи дээш, кижиги күштерин база материалды курлавырларын чеп ажылаары дээш демисел болза, партия бөлүктерин практиктик эжыл-чорудулганын үндезини болуп.

Кижилерин болгаш хүн-бүрүнүн полит-массалыг ажылдарын мергелектиг организастаанынын түнелинде, ажыл-агыйнын эки түнелдери чеди алдынары билдинтип болгай. Партия бөлүктери полит-кижизидилгелиг метод-биле болгаш угаадырын метод-биле колхозчуларын медреселерин бедилер, оларнын ак-сеткилдиг ажылдарын, күш-ажылдын сагылга-чорумун сагырын, ажыл нормаларын ажыргуседирин болгаш нитинин ажыл-агыйны ак-сеткилдиг хамааржырын хандыраар учурлуг. Мынчангаш, партия бөлүктери «партиянын чуну күзеп турарын, оон чуртту кайнаар апар чороруун кижилер билшип алган турзун дээш, партиянын болгаш Совет чазактын айтышкынын тайылбырлар херек, тайылбырлашкынын шыдамы-кай болгаш кичээлгелиг чорудар херек.

Бо хүн билп алынаан чүдүлдери даарта тайылбырлар. Даарта билдинмез чүдүлдери — сөгузу хүн тайылбырлар — деп, эш Сталиннин айтышкынын удурутуга болдурар учурлуг.

Партия бөлүктери колхозчуларын ортузунга агитацияны калбаа-биле непередири турарлар. Партия бөлүктери коммунистерин, комсомолчуларын болгаш политик тала-

зы-биле белеткелди партия кижигуну эвес колхозчуларын күжү-биле беседаларын, солунун ыткыр номчулгаларын организастап, бүгү делегейин болгаш иштинде айтырларын талазы-биле белеткелди илеткелчилер колхозчуларын мурнунга илеткелдери үргүлчү кылып турарын эге организация дамчыштыр чедиң ап турарлар. Партия бөлүктери болза, хонунун агитпунктуларын, кызыл булуннары болгаш бригадалар библиотекаларын тургузарынын эгелекчилери болуп. Чайгы үеге колхозчуларын кол массаларын сжылдап, чурттап турар хову одалары эки деритинген болгаш куйтурулу-биле шиметинген турзун дээш партбөлүктери кыл кичээлгели салып турарлар. Бригадаларда болгаш фермаларда партия бөлүктери хана солуннары болгаш «дайынчы хуудустары» үндүрер айылдарын удуртуп турар.

Партия бөлүктери социалист чарышты канчаар организастаар учурлугу дээрзин моск адаанда кичектер-биле көргүзүп болуп. Крснодар крайнын Ладжоский районда Чапаев аттыг колхозтук № 2 мал фермазында партия бөлүү нитинин продуктулуг мал ажыл-агыйн сайырадырын үш чыл планын хуусаа бетинде күүседир дээш ферма ажылдакчыларынын чарыгын организастаан. Социалист чарыш дугайында айтырыгы баштай партия бөлүктөрүнүн дуралынга чугалаашып шиттирлээш, оон соонда ферма ажылдакчыларынын нити хуралына тургускан. Планын күүселдизин хуусаа бетинде хандырып шыдаар социалист тодаргай хүлээлгелери хурал хүлээп алган. Партия бөлүү чарышты дескиндир массалыг ажылдарын организастаан. Сүт саарынын даалгаларын ажыргуседир турар саянчылар, хаван ажаакчылары мурнакчы малчыларнын хуралдарына боттарынын дуржулгаларын солчуп турганар. Мурнакчылар-биле денсигер дугайында партбөлүктүн кыйгырынга колхоз-

чулар катышкан. Партия бөлүү болза, ферманын ажылдакчыларын күжү-биле бызаа кажазынын туудун эгелээр дугайында сагалды идиң үндүрүп, малчыларнын хуралын чыгаш, аңаа ол айтыртын тургускан. Ол хурал коммунистерин эгелекчи саналын изиң-биле деткээн. Чарышты непередири талазы-биле хемчеглер эки түнелдерин берген: нитинин продуктулуг мал ажыл-агыйн сайырадырын үш чыл планын ферма хуусаа бетинде күүсеткен, кышка эки белеткенген болгаш боттарынын күжү-биле бызаа кажазын туудуп алганар.

Партия бөлүү чарышты хүн-бүрүде удуртуп учурул. Оон хүлээлгези — ортумак көргүзүлгеге эвес, харын мурнакчы бригадаларын, эң дээр колхозчуларын чедишкенингерине денсигерин хандырып шыдаар хүлээлгелери ажылдап кылар талазы-биле бригадирге болгаш бүгү коллективке дузадаар, бригаданын, ферманын нити керээзин колхозчуларын хуузунда хүлээлгелери-биле быжыглаар, чарыштын чорудулганын үргүлчү хынаар, мурнакчыларын бүгү талазы-биле деткип, мактаар, чыдып каап турарларын мурнакчыларын денелинге чедир көдүрери болуп. Хүнүч дургузунда кылдыган ажылдын түнелин үндүрүп, социалист күүселдизин хүлээлгелерин күүселдизин түнелдерин чугалаашып шиттирлээр болгаш чарышка мурнакчыларын илередиң демдеглээр талазы-биле бүдүрүлгө хуралдары чугула ролду ойноп турар. Хей-хей партия бөлүктери болза, бүдүрүлгө хуралдарын организастаары болуп турар болгаш ол хуралдарын белеткээринге, эртиренинге идепкейи кирип, ол хуралдарын эр, херээжен колхозчуларын кижизидеринин школазы болдурган.

Колхозтарда күш-ажыл организациянын кол кезири болуп бүдүрүлгенин доктаамал бригадаларын улуг артык күчү болза, оон колхозтарга тракторларын, комбайннарнын болгаш МТС-терин өске-даа техникаларын база көдээ ажыл-

агый артельдеринин боттарынын бүдүрүлгө чепсестерин эң-не бүдүрүчүлүг ажылдар арганы берип турарында.

Көдээ ажыл-агыйнын бүгү-ле ажылдарын чогуур үезинде бедик шынарлыг күүселдеринге хову болгаш трактор бригадаларында дугуржулгалыг күш-ажыл улуг учурдузалыг. Бо талазы-биле улуг ажылдарын партия бөлүктеринин кылып болурун дуржулгалар көргүзүп турар. Партия бөлүктеринин эгелекчи саналдарын эзуугаар чакшы тарылганын, ажаап алышканын болгаш көдээ ажыл-агыйнын өскө-даа кампанияларын эгелээринин мурну чарында колхозчулар-биле механизаторларын катышкан хуралдарын эртирип, ол хуралдарга бүдүрүлгө планын көрүп, тракторларын болгаш комбайннарнын ажылын эки организастаары-биле чорудар хемчеглери чугалаашып шиттирлеп турарлар. Хову бригадалары колхозта ажылдап турар трактор бригадалары-биле чарыштын чорудуп турарлар. Чарыштарын чорудулганын шиттирлеп көөрү-биле болгаш оон түнелдерин үндүренинге колхозчуларын. болгаш механизаторларын бүдүрүлгө хуралдарын чыдырып турар. Партия бөлүктери болза, трактор бригадаларында дузалары-биле эң дээр колхозчуларын шилип бээрине, тарылга үезинде кывар чүдүлү, сугну, үрезини дажып сөөртүрүп ажылды тракторларын болгаш комбайннарнын ажылынга моондак болбас кылдыр база ажаап алышкын үезинде комбайндан тарааны алырда, оон ажылын садалтап кылдыр таарыштыр тургузар хемчеглери чогадыр талазы-биле бригадирлерге дузаларын кичээлгели салып турар. Колхозтарнын болгаш МТС-терин керээздерин шынгын сагывай, бот-боттарынын четпестери

РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР

Удуртулганы бедидер

Чуртталганың болгаш культура албан черлеринин бажынарнын, малдын кажжааларын тудары-биле Сүт-Хөл районда Калинин аттыг колхозка эгитинмес 8000 рубльди, үр хуусаалыг 40 муң рубльди күрүне берген. Ыңчалза-даа ол дузаламчыларны долзуу-биле ажыглавайн турар. Дедир эгитинмес 8 муң рубльден чүгле 3 муң рубль, үр хуусаалыг 40 муң рубльден чүгле 20 муң рубль ажыглатынган.

Моон ужурунда план ёзугаар чуртталганың 11 бажынарнын тудар тургаш, чүгле 3 бажынарнын ханаларын тургузуу, малдын 5 кажжааларындан чүгле 3-тү тудуу алган. Тутунган бажынарнын болгаш кажжааларнын шынары дыка багай; бажынарнын кышалары, суугулары чок, сонга рамалары эки кылдынмаан. Тудуу бригаданын, кежигүнери четче ажыглавайн туралар. Ол ышкаш, шаянарда тараалар

ажаятынмаан, мал чемижи болуп чыдып турар. Күзүң комбайн-биле арыглан 80 тонна сула харда хөмдүнгөн. Шаянарда бастырып каан тараалар хайгаарал чок, ээн черде чыдар.

Алдыгы шөлдүн хову бригадирини эш Өктең-оол харысалга чок ажылап, ховуда чадагай черде тарааны ажаап, башкараынче сагыш салбайн турар.

Колхозтун тудуу болгаш тараа ажарынын талазы-биле ажылдары мындыг куду байдалда турда, колхозта партия эге организациязынын секретари эш Килчен, колхоз даргазы эш Чаламба олар кандыг-даа боттуг хемчеглерин албайн туралар.

Колхоз баштаар чериниң удуртулгазы чок болганда тудуу болгаш өске-даа ажылдарда колхозчулар организас чок, сандагай болуп туралар. Г. БАЛЧЫР.

Чүгле эң эки шынарлыг продукция белеткээри Бин-Хем МТС-тин эң эки слесари Иван Кусковтун ажылынын стили апарган. Техниктиг негедделерин болдунар-ла арга-биле шын сагып тургаш, тракторларнын кезектериниң кончуг шын эптелгезин ол чедип ап турар. Оон-биле кады ол хүнүнүн-не бүдүн чартык ээлчегини нормаларын күөсүдип турар. Чурукта: слесарь И. Кусков трактор поршны эптеп тур. Чуруу А. Ермолаевтин.

Областың чурт үлетпүр килдизиниң сагыш салыр өйү четпээн бе?

1949 чылда Тожу районга райпромкомбинат организастатынган. Ол чорук чоңу калбак херекелдерини бараанары-биле—бажың херекелдерин—стол, сандай шаф болгаш өске-даа чүдүлдер-биле, база школарнын, албан черлерин пардалар, доскалар болгаш столдар-биле хандыраынга улуг рольду бйнаар ужурул тургуч.

Ыңчалза-даа райпромкомбинаттын 2 чыл ажы туруп келген үезинде эң ажылы сегир хамаан чок, харын сөөлү үеде халдыр чокшудуп турар. Комбинаттын ажылы сегидер дугайында райкүөском областың чурт үлетпүр килдизинче делегелерин хөй удаа кириген. Ыңчалза-даа ол делегелерин боттуг харысы чок болуп турар. Областың чурт үлетпүр килдизинден эшгер Десяренко болгаш Скряб олар чорааш, райпромкомбинатта илерээ чептерин демдегеп алгаш дедир чоруй барган, оон база түнели чок болган.

Комбинаттын акша хөреңгезин план чокка чаргыдап, комбинатты

хөй сангы өре-чээлиге таварыштырган Арагачыны ажылындан үндүргөш, харысалгаже шилчидер деп райкүөском шиптирлээң турбуже, областың чурт үлетпүр килдизин Арагачыны Шагаан-Арыгче чоруткан болгаш ында харысалгалыг ажылга кириген.

Арагачының соонда директор болган Копровцев болгаш бухгалтер Григорьев олар 15000 рубль эртекит чуртталга бажынын районун ыяш ажал-агыч черинге өре орну кылдыр акт-биле хүлээди берипкен, район организациязынагы ытавайн, Кызылче чоруй баргылаан болуп турар.

Харысалга хүлээр ужурул Копровцевти болгаш Григорьевти областың чурт үлетпүр килдизиниң баштаар чери анаа-ла салып чорудукан. Ол самчыгдакчыларнын харысалгазын областың чурт үлетпүр килдизинин албан-дужаалдыг кижилери боттары хүлээр апаралар. В. ТАМДЫН-ООЛ.

Бухгалтер Ельсаков кайда ирги?

Улуг-Хем районунуң культура Бажынын, районун «Кызыл туң» солунунуң бухгалтеринде Ельсаков ажылдап турар. Районун ревизор Сухгалтеринде база ол. Сеп шиланын ол организациязлар кайызы-даа бүрүн төлөп турар, ыңчангаш Ельсаковтун алыры нитизин-биле дыка хөй.

Ындыг болза-даа, ол хире хөй эрге хүлээлгениң негедделерин Ельсаков күөсетпейн турар. Ылангыя оңу херекелди кижилер район солунунуң редакциязынга үрүлгүч келирлер. Ельсаков ол ажылдар черинде

чок болурга-ла, ону хоорайны бир кылдыр дилеп эгелээр. Чамдыкта культура Бажынында-даа райпогада чок болуп, ыңчангаш ону дилээр кижилер хөй шактарны түнел чок эртиргилээш тыпайн баар чүдүлдер хөй удаа болуп турар.

Бухгалтер Ельсаков бо хире харысалга чок, улустарнын негедделерин хандырайн турда хамаарышкан организациязлар, ылангыя район солунунуң редакция чери ынаар кичээңгей салбайн турар. Т. БОРИСОВ.

Чонунуң культурулг негеддезин хандырап

1951 чылда үнгөн 167 дугаарлыг «Шын» солунга Өвүр районуң Чалаагы сумуунда ажылчы чоңнар 5 чыл иштинде кино көрбөз деп бижээ шүгүмчүлөдүг материалды хынап көөрге, шын болган. Оон соонда чонга кинону 2 катап апарып көргүскөн болгаш сумунуң чоңун моон сонгаар-даа кино-биле үзүктел чокка хандыраынны айтырын чугаалашканын Өвүр райкүөскомунуң харысалгалыг секретари эш Д. Шагдыр «Шын» солунуң редакциязынга дыңнаткан.

Чорукту болдурбас ужурул. Партбөлүк бригадирге бүгү талазы-биле дузалап, оон ат-аддары көдүрер болгаш бажыглар ужурул. Ол болза, четпестерин шүгүмчүлээрин болдурбас дээни ол эвес, харын четпестерин большевикчи ёзу-биле шүгүмчүлээрин күштелдирер ужурул. Партия бөлүктери бригаданың ажылынын дугайында делегелдерин боттарын хуралдарыга үрүлгүч дыңнап, четпестерин илередир болгаш оларны чок кылар дугайында боттарын саналдарын кириер, кандыг бир сорулган чедикчины шиптирлээде колхозчуларнын күжүн канчаар тургусаа экил дээр дугайында бригадирге сумелээр. Ол бүгү бригадириниң ролон болгаш харысалгалыг бедидер, ону партия бөлүүңге даянып билер кылдыр өөредир.

Партия бөлүү болза, бригадала, фермада ажыл-херектерин байдал дээш бедик харысалгалыг болуп чорукка коммунистерни кижизидер хүлээлгели болгаш оон-биле кады оон мурчуна туруп турар ажылдарын бүгү фондунарын хайгаарал көөр, бодулуң бүгү ажал-чорудулганың колхозтун хөжүлээзинин нити планы-биле харылаштырар, колхозтун болгаш күрүнениң эрге-ажыктарын бедик медеп билер чорукка колхозчуларны чаңчытырар.

Партия бөлүүңү күжү — коммунистерни организастындан болгаш идеялындан хамааржыр. А коммунистерниң сырый катыжышканы, организасты болгаш идеялы чүнүң-даа мурчуна ЕКП(б)-ниң кежигүнерин, база кандидаттарын большевикчи ёзуга кижизидер сорулгалыг партияны иштиги ажылындан хамааржыр. Маана партия бөлүүңү хуралы чугула рольдуг. Бөлүктөргө хуралдарын эртирериниң хуусаазы яны-бүрү болуп, чамдык бөлүктөр айда ийи-үш удаа хурал кылып турар, а бир чамдыгы оон хөй-даа кылып турар. Хуралдарын эртиреринде доктаамал хуусаа тургузар болза, ол шын эвес

болуп, чүге дээрге, партия бөлүктөрүн мурчуна тургустунуң турар айтырылганы шиптирлээри эргежок чугула апарганда ол хуралдарны чымдырап ужурул. Ыңчангаш, ол хуралды чымдыраынны сагы үениң байдалындан хамааржыр. Партия бөлүктөринде коммунистер эвээш, ыңчангаш оларны чымдырап болгаш кандыг бир айтырыгту дугуржуп алыр, кежигүн бүрүзүнү күөсүдир ужурул даалгаларын тодаргайлаар, четпестерин дүрген чок кылар аргалар кажан-даа бар.

Партия бөлүүңү иштиги амдыралын үндезини-биле экижидер сорулга-биле коммунистерни үрүлгүч чымдырып, анаа бодурулге айтырылганы-биле чергелештир коммунистерниң идея-политиктиг денелини бедидер дугайында, партия бөлүүңү даалгаларынын күөсүлээзинин дугайын болгаш өске-даа айтырылганы тургузуп турары эргежок чугула. Мурчуна хуралга хүлээп алган хемчеглерин күөсүлээзинин дугайын, партия эге организациязынын бюрозунун чугула-чугула шиптирлерин партбөлүктүң организакчызы коммунистерге информастап берип турар хүлээлгелиг.

Партия болза, коммунистерниң дугайын, оларнын сөзү-биле эвес, а ажал-чорудулганың түнели-биле тодаргайлаар. Коммунист болза, сагылга чурумнуг чоруктуң үлөгеризи болуп, ажылга бодунуң үлөгерин көргүзөр, партияны херээ дээш мурнакчы демиселчинин ролон күөсүдир ужурул. Оон-биле кады партия кежигүңү боду норма күөсүдери-биле кызыгаалытынп болбас, харын коммунист болган төлөдө, ол чүгле боду дээш эвес, бүгү бригаданың, бүгү колхозтун ажылы харылаар ужурул. Авангардты ролду күөсүдери дээрге боду-дүргөдө четпес чоруктарга, ажыл-агыйы эвес чорукка эптеш чок болуп дээни ол.

Коммунистерниң авангардты ролун айтырылганына партия бөлүктери улуг кичээңгейи салып ту-

Мал ажылыңче кичээңгей салыр

Мал ажылын экижидип, малдын баш санын өстүреринче улуг кичээңгейни салыры колхоз баштаар чериниң колхозта партия эге организациязынын харысалгалыг хүлээлгезин болуп.

Ындыг турбуже Сүт-Хөл районун Калинин аттыг улгатыр катыштырган колхозтун даргазы Чаламба, партия эге организациязынын секретари Килчен мал ажылың экижидеринче кичээңгей салбайн турар.

Малга чогуур үезинде чылым, чырык кажжааларын тудуу белеткээр турар ужурул, а бо колхозтун баштаар чери үш чүс хире хойну кажжаа-биле хандыраан. Ол хөй мал амгы үеде кидин-не төрүп эгелээр. Чаш хурааннарга тускай ылым кажжаа база белеткетинмээр. Оон хараазы-биле ийи хураган чок болуп, колхоз котаралга таварышкан.

Кыштын соок үезинде котарал оонда хөй болуп болуп. Ындыг чорукту чок кылдыр туржук. Чаламба болгаш Килчен 1951 чылдын декабрда бир мал кажжаазынын тудуун доозуп, ажылталга кириер деп ВКП(б) рай-

комунуң бюрозунга алган хүлээлгезин күөсүтпээнер.

Чылым малдын ажалгазынче база-ла кичээңгей эвээш болуп турар. Эң ылангыя колхозтун ажал айттары ырак черге чоруп, ажылдар аргажок арган. Турар чылым кажжаа чок, айттар чадагай кажжаа туруп турар.

Малды чөм-биле эки хандырып, малды корум-чурумнуу-биле чөмгөрер черек, а бо колхозта сараатпап каан сизиниң кажжаазын айткыш малды ол-че кири сүрүптөр азы анаа-ла чада каап бээр чорук бар. Оон уламындан мал сизини сазаналдыр басып каап турар. Ол болза, малга четир хемчээлдиг чөм суурун хайыра чок төтөгөлп турары ол болуп.

Ыңчангаш Калинин аттыг колхозтун баштаар чери, анда партия эге организациязы нитилештирген мал ажылыңче кичээңгейи салып, ону чылым турлагалар-биле хандыраар, мал чөмин норма ёзугаар чаргыларды сагыш салыры негетинип турар.

Х. БОРБАЯ-ООЛ.

ШЫННЫҢ ЧАГААЛАРЫНЫҢ ИЗИ БИЛЕ

Чонунуң культурулг негеддезин хандырап

1951 чылда үнгөн 167 дугаарлыг «Шын» солунга Өвүр районуң Чалаагы сумуунда ажылчы чоңнар 5 чыл иштинде кино көрбөз деп бижээ шүгүмчүлөдүг материалды хынап көөрге, шын болган. Оон соонда чонга кинону 2 катап апарып көргүскөн болгаш сумунуң чоңун моон сонгаар-даа кино-биле үзүктел чокка хандыраынны айтырын чугаалашканын Өвүр райкүөскомунуң харысалгалыг секретари эш Д. Шагдыр «Шын» солунуң редакциязынга дыңнаткан.

бөлүү эге организациязынын планын дүүшүр бодунуң ажылын тургустушаан, оон даалгаларны алышаан, бодунуң эгелээшкенин илередир ужурул. Эгелекчи болгаш чогаалдыкчы ажылдарнын калбак аргалары партия бөлүүңү мурчуна ажайык. Оон тодаргай чижектери мындыг. Тамбов областың Сосново районда «Ленин оруу» колхозтун хову бригадаларынын бирээзинде партия бөлүү эр, херээжен колхозчуларын бүгү өртекит сандаларын эки үнелеп, оларны деткип, бурунгаар идип турар. Тарааны ажылдап кылырын шүүдүчүлүн аргазынын дугайында колхозчуларын сандалың боттандыраш, тарла чүдүрү чорударын дүргөдир арганы партия бөлүү чедип алган. Бригаданың коммунистери бригада шынагы дүңеки дежурныны тургусаа болгаш күсүк чөм аңдарылганына бригадаларын социалистиг чарыжынын эгезин салган.

Партия бөлүү эге организациязынын ажылынын хөвирлерин болгаш методтарын хоолгалаас ужурул. Чамдык партия бөлүктөрүнүн узун хуусаалыг делеңгелгени планын чогаалдып турары шың эвес, ол чорук улуг чугула эвес, харын-даа ол партия бөлүктөрүнүн коммунистерни оларнын мурчуна амдыралды идип үндүрүп турары чугула айтырылганындан чайладып турар. Хурал бүрүзүндө-ле протокол бижирги албан эвес. Хуралдарын шиптирлерин партбөлүк организакчызынын хуу демделгелине демделеп бижип турарга-ла четир. Партбөлүктөрүнүн организаторлары агитаторларын ажылын үрүлгүч сонуугап, колхозчуларын ортузунга политиктиг агитацияны чорударына дузалажыр хүлээлгелиг. Ыңчалза-даа, чамдыкта болуп турары ышкаш агитаторларын сургаар чорукту партия бөлүктөрүнчө чүүй каай бээр болза, ол шын эвес апар. Агитаторларын шидил адыры, бадылаары, оларын сургаары, оларын удуртуу партия эге организациязынын херээ болуп. Устүндө чугаалаан чүдүлдер

Кыжын өрткө удур чорудар хемчеглер

Кыш дүжери-биле кады өрттүн үнер айылы улгадып турар дээрзи билдингир. Кыштын соогу күштелдирге печкаларын дүн-хүн чогу-биле одаар апар болгаш харын-даа чуга демирден кылган суугуларын немелде кылдыр салыр чоруктар дыка хөй. Ыңчангаш үрүлгүч-ле одаашкынын ужурундан печкаларын ханалары болгаш ыш үнер хоотайлары күштүг изишкениден үрелип, чарылгылай бээр, а хоотайнын иштиге чөкөк-чөкөк ыш тургулаптар болгаш изээниңден ол чалбышталып үнер суук чүдүл апар. Кажан мындыг чүдүлдер чалбышталып турда, печка чарык турган болза, оон өрт доразана үнер. А хоотайны аскындан чамдыкта күштүг-биле үнгөндө чогуунда ыяш тудууларга база-ла өртү үндүрүп болуп. Бо бүгү чүдүлдер отту эмни эртир салганьдан хамааржыр.

Кыш дүжери-биле кады өрттүн үнер айылы улгадып турар дээрзи билдингир. Кыштын соогу күштелдирге печкаларын дүн-хүн чогу-биле одаар апар болгаш харын-даа чуга демирден кылган суугуларын немелде кылдыр салыр чоруктар дыка хөй. Ыңчангаш үрүлгүч-ле одаашкынын ужурундан печкаларын ханалары болгаш ыш үнер хоотайлары күштүг изишкениден үрелип, чарылгылай бээр, а хоотайнын иштиге чөкөк-чөкөк ыш тургулаптар болгаш изээниңден ол чалбышталып үнер суук чүдүл апар. Кажан мындыг чүдүлдер чалбышталып турда, печка чарык турган болза, оон өрт доразана үнер. А хоотайны аскындан чамдыкта күштүг-биле үнгөндө чогуунда ыяш тудууларга база-ла өртү үндүрүп болуп. Бо бүгү чүдүлдер отту эмни эртир салганьдан хамааржыр.

Оон ангыда печкаларын кайы хамаан чок кижилерге кылдыраар чорук өрт үндүрүп болуп. Олар печканы кылып тура, өрткө удур баш удур хемчеглерин барымдаалавайн барып болуп болгайлар.

Кыш үезинде одалга кылдыр черлерге шынгы кичээңгей болгаш серемчилел негетинип турар. Бир айны иштинде печкаларын хоотайларын ыяавыла бир катап аштаары чугула, а хлеб быжыраар печкаларын, столоваларын болгаш чунар-бажынарнын, мал кажжааларынын печкаларынын хоотайларын айда ийден эвээш эвес арыглап турар ужурул. Оларнын хүлүн үндүрүп төгөрдө, анаа-ла аппарип октавайн суг-биле бузурелдиг кылдыр өжүргөш төгөр. А печкаларын чүгле ыш үнер хоотайлары эвес, одаар аастарын база кичээңгейге алыры чугула: ол чарык черлер чок, быжык кылдынган, адаанда демирлиг болуп.

Практикадан ап көөрге, өрттерин хөй нурузуу-ла дүңе болуп турар. Ыңчангаш печкаларга чүгле хүлээс от салыры дүрүмчүткен (эртенгиниң 5 шактан кезежениң 20—21 шактарга чедир) болгаш чамдык черлерге дүңе одалга кылдырын чөпшээрвейн турар: Кызыл хоорайга бус-биле одаар бажынардан өске черлерге дүңе от салырыны шүүт чөпшээрвейн турар.

Ол ышкаш кыш үезинде чырыктын негелдези чайгы үеде болаарга 75 хуу улгадыр. Ыңчангаш кыш үезинде өрттүн үнүп келиринин бир чылдагааны болза, электрини энергиязы болгаш кылымал чырыктылар болуп турар. Ыштинда областың электростанцияларынын хөй-ле кезини оон удуртукчуларынын сула ажылдап турары-биле үр септетинмейн тургулаар чижек бар. Оон чылдагаанында өрттүн үнүп айылы улуг болуп турар. Кажан удаазынын үр солувайн, ону чугай-

биле чаап, изиг-соокка удаазынын карты үрелип, баскыраанын хь пазас болза, өрт оон ыяавыла үнүп болур. Керосин-биле кыпсыр лампалар, лаалар болгаш үстен кылган деншер өрттү болдурарынын айчылында туралар. Кыш үезинде мындыг чүдүлдерин серемчиледи-биле ажылаар чорук теринин чугула.

Өрттүн кышкы үезинде үнүп болурунун бо каш чылдагаанынын узуткаары эң белең.

Печкаларын септелгезин кыш үеде бузурелдиг болуру-биле ыяк кылдыраары болгаш оон ыш үнер черлерин чогуур хуусаазында арыглап, аштап турары эң колдуу чүдүл болуп. Ол ышкаш кажан септелге кылдыр апарза, душкан-на кижилерге кылдырбайн, тускай печниктерге кылдыраар чугула.

Электри четкизиң баскырап үрелген черлерин тывар болза, ук чериниң электростанциязынче оздалдышыкын чокка медеглээр. Ону мергежил чок, билбес кижилерге кылдыраарын хоруур. Электри күжү-биле ажылдар херекселдерин кичээңгейлиг ажыглар: оларны өртенмес чүдүлдер кырынга салыр, а бажындан үнер санында, кылымал чырыктын болгаш керосин-биле кыпсыр лампаларын база-ла өртенмес чүдүлдер кырынга салыры чугула.

Кыштын хүннери чодалак болгаш дүңе болуп үелер узун болганда мал кажжааларына ажылдарда чамдыкта кылымал чырыктыларын ажылгай бергилээр чүдүлдер кайы көвей. Ыңчангаш ол үеде серемчиледи улгатырып, кайы хамаан чок черлерге чырыкты тургузуп, оттуг ыяшты душкан-на черже октап болбас.

Чамдык кижилер керосин орнуңга бензинин ажыглаар чүдүлдер бар. Ол чорук болза, отту керосин болгаш бензин-биле кыпсыры ышкаш улуг аймылдыг болуп турар. Хөй-нитиниң хөреңгилерин када-галаан складтар, амбарлар болгаш өске-даа чугула черлерге электриниң ийикке, азы кылымал-даа чырыкты чок турар таварылгалар бистин областа ховар эвес. Ыңчангаш канчангы үеде анаа оттуг ыяшты кичээңгейлиг ажыглаар черек. Ол хамаан чок чуртталга черлеринге бензин, өрттү ыяштан өрт үнүп тургулаан таварылгалар бар. Чижээ, моон мурунда чылдарда Кызылга турган курбанкынын чуртталга бажыны, Чалаана хоорайнын би, чуртталга бажыны мындыг ыяшты серемчилей чок чүдүлдерден өртенгенер.

Өрттү болдурбазынын бо бөдүүн аргаларын шынгы сагыр болза, өрт айылындан долзуу-биле найлап болуп. Өрттү болдурбазы ону өжүреринден ыракта белең болурун утпас черек.

К. НИГМЕДЗЯНОВ.

Чыларынын семиянын чымы, партия бөлүктөрүнүн өтөттөрүн болаш партия бөлүктөрүнө удуртуу дугайында партия эге организациязынын өтөттөрүн бюро хуралдарына дыңнап турар. Колхозтарга чоруп турган үезинде, райкомунуң ажылдакчылары партбөлүктөрүн дуржулгазын өөренип, оларнын удуртукчуларына эргежок чугула практика дузаламчыны көргүзөр. Ындыг эвес, өске хөвирлиг байрам-даалар база бар. Чамдык райкомнар партия бөлүктөрүнүн ажал-чорудулганын сонуугаарга, оларнын өтөттөрүн дыңнавайн, партбөлүктөр организакчыларынын семинарларын болгаш чөвүлө хуралдарын чорутпайн турар. Чамдыкта партбөлүк организакчыларын ажайык бадылашыкын-биле сүзүп бээр болгаш оларны партия бөлүктөрүнүн хуралына эвес, а пз, тичиң эге организациязынын нити: хуралына сыгуп турар фактыларын болдуруп турар. Ындыг шын эвес практика шиптирлин-биле узуткаатын турар ужурул болгаш партбөлүк организакчыларын сонуугурун доктаатынган чурумун партия райкомнары сагыр ужурул.

Бригадаларга болгаш фермаларга партия бөлүктөрүн тургустушаан, колхозтун партия организациязлары артель ажыл-агыйынын бүгү адырларына бодунуң салдарын күштелдирип, социалистиг чырыгы калбаа-биле непередип турар болгаш полит-массалыг ажылды экижидерин чедип ап турар. Партия райкомнарынын эргежок чугула сорулгазы болза, партия бөлүктөрүн удуртурун бөгү хемчег-биле экижидер, оларнын дуржулгазын байылары, партбөлүк организакчыларын кичээңгейлиг өстүрүп, кижизидер болгаш колхозтарда партия эге организациязынын ажал-чорудулганынын денелини бедидер болуп.

А. ГРИГОРЬЕВ. (1951 чылда үнгөн № 22 «Большевик» деп журналдан).

КНО-нун Кол Ассамблеясынын алдыгы сессиясы

Америк-англи бөлүгөшкүнүн кирип келгени «Коллективтик хемчеглер» деп аттыг саналынын агрессивтин, тайбын херээнге айыылдыын ССРЭ төлөөлөрүнүн баштыгы А. Я. Вышинский илереткен

ПАРИЖ. (СЭТА-нын тускай корреспондентизи). Кол Ассамблеянын Политиктик комитетинде январьнын 3-те «коллективтик хемчеглер» деп аттыг илеткелди болгаш ол илеткел талазы-биле II чурттарын кирип келген резолюциянын төлөвилелин чугаалажып көөрүн үргүлчүдөн.

ССРЭ-нин төлөөлөрүнүн баштагы А. Я. Вышинский чүве чугаалаан. Оң маргылдажып чөрчүр аргажок фактыларга үндөйлөзүн чугаазын шупту төлөөлөр, журналистер болгаш өскө-даа олурукчулар улуг кичээнгей-биле дынчаан.

«Коллективтик хемчеглер» деп адаар айтырыгын эрткен чылын-на Кол Ассамблеянын 5-ки сессиясына чугаалажып көргөн болгаш «тайбыннын эрге-ажыны барымдаалаан чагыс эп» деп хоозун аттыг резолюцияны үндүргөн-биле доозулган болгай деп Вышинский сагындырган.

Ол резолюция болза, тайбынны быжыгларынын программасы эвес, а чаа дайынны белеткээринин болгаш чаа дайынны чорударынын программасы болган. Ынчангаш совет төлөөлөрүнүн баштыгы ук резолюциянын тыптып келгенин Сонгу Кореяда америк агрессия-биле холбаштыр чугаалаан.

Кол Ассамблеяга кирип келген «коллективтик хемчеглер» дугайында деп адап турар илеткелди бирден бирээ чокка шинчелевишаан, Вышинский — бо илеткел болза, «тайбыннын эрге-ажыны камгалаан чагыс эптин» программасы эвес, а тайбынга болгаш тайбынга ынакшылдыг улустарга удур сүлчээни кылган, агрессив сорулга-биле катышкан дайызырак күрүүлөрүнүн программасы-дыр деп тодаргай көргүскөн.

Вышинский чугаазын доозарда мынча дээн: Комитеттин кылганы «Коллективтик хемчеглер» дээр илеткел болгаш ол илеткел талазы-биле II чурттарын кирип келген резолюциянын төлөвилели болза, мырынай-ла ажык чок болгаш илеткелди үндөйлөзүн «тайбыннын эрге-ажынын камгалаарына чагыс эп» деп хоозун аттыг резолюция ышкыш база-ла тайбыннын херээнге ол хире хоралыг болгаш айыылдыг болуп турар деп ССРЭ-нин төлөөлөрү көрүп турарлар. Ынчангаш делегейнин чаа дайынны кыпсырынча база бир базыны кылып турар бо резолюция төлөвилелин ССРЭ-нин төлөөлөрү удур бадылаар.

ПАРИЖ. (СЭТА-нын тускай корреспондентизи). Политиктик комитеттин январьнын 3-те болган хундуску хуралында «Коллективтик хемчеглер» деп аттыг комитеттин илеткелинин талазы-биле санал-онал солчушкунуна Венезуэляны, Чаа Зеландияны, Грецияны, Гантиния болгаш гоминданчы бөлүктүн төлөөлөрү чүве чугаалааннар. Оларын чугаалаары ук илеткелди бөдүүнү-биле каттапты-биле дөмөй болгулаан, ССРЭ төлөөлөрүнүн баштыгы Вышинскийни чугаалаан чүдүлөрүн олар эжегээр оюп каап турганнар. Чаа Зеландиянын төлөөлөкчизи чүве чугаалап тургаш, «Коллективтик хемчеглерге» киржирин күзөйин турар күрүнө туруп келсе, ол КНО-нун долу эргелиг кижигүнү деп санынмазынын дугайын чугаалаан.

Индонезиянын төлөөзинин чугаазы элээн-не меделдин-биле чагылаан турган. Катышкан Нацияларын Уставынын сорулгазы дээр-ле, каяа-даа тургустунуп келген агрессия-биле демисеж дээр ук организациянын кижигүннери коллективтик хемчеглерни кады алыры болуп деп ол чугаалаан.

Ынчангаш Уставта айтып турары болза, бир эвес кандыг бир күрүненин талазындан агрессия бар бе, азы агрессиянын айылы бар бе деп айтырылганы болгаш ол оок талазындан илеретинген-даа болза, тайбынны деткиринче угланган шиптирлерин бодунун беш доктаамал кижигүнненин канчаар көрүп турарын эзугаар Айыыл чок чорукту Чөвүлели үндүрөр ужурулуг. Ынчалза-даа кажан ол ышкыш хемчеглерин Айыыл чок чорукту Чөвүлели эвес, а Кол Ассамблея алыр деп бистерге сагындырар болза, бистер ону

тергин улуг кичээнгей-биле көөр хүлээлгелиг болгай бис—деп Индонезиянын төлөөзи уламчылап чугаалаан.

Кол Ассамблея чүу-даа хире хей санныг бадылашкыннар-биле коллективтик хемчеглерин ажылаар дугайында кандыг бир шиптирлин үндүрерде улуг күрүнелээ шуптузу чөпшээрешпэн болза, мынаарда ол шиптир күш чок болур ужурулуг. Катышкан Нацияларын Организациянын тургускан ужуру болза, тайбынны болгаш айыыл чок чорукту деткиринин айтырылганын улуг күрүнелерин чөпшээрешпелери-биле шиптирлезин дээр тургускан. Коллективтик айыыл чок чорукту тургузарынын талазы-биле хемчеглерин чогуу-на шап мынчаар көрүп тургаш чугаалажыр ужурулуг.

Январьнын үште ундуску хуралга ССРЭ-нин төлөөлөрүн кирип турары резолюциянын төлөвилелин төлөөлөргө шуптузулга үлөп берген. Ол резолюцияда бижитинип турары болза:

- 1. «КНО-нун кол-ла сорулгазы болза, бүгү делегейге тайбынны болгаш айыыл чок чорукту хандырары болгаш быжыглары болур дээрин барымдаалааш, база Уставты эзугаар алырга, бүгү делегейге тайбынны болгаш айыыл чок чорукту камгалаарынын эң-не улуг харысгалзын Айыыл чок чорукту Чөвүлелиге оонап турарын кичээнгейге албышаан, Кол Ассамблеянын доктадыры болза:
- 1. Коллективтик хемчеглерин комитетин узуткаар.
- 2. Бүгү делегей байдалында амгы үеде тургустунуп келген күштелишкыннерин узуткап, чурттарын аразынга найралдын харылзааларын тургузарын хандырар шыдаарындыг айтырылганын чугаалажып көөрү-биле Уставтын 28 чүдүнү эзугаар ээлчеглиг хуралын озал чокка чорударын Айыыл чок чорукту Чөвүлелиге сүмөлөп тур.

Айыыл чок чорукту Чөвүлелиге хамааржып турарын барымдаалаан, дайын чорудулгаларын соксалдырын дугайында Кореяда чоруп турар чугаалажышкыннарнын чедикшинин доостурунга деткимче кылар сорулга-биле ачаа холбагдалдыг хемчеглерин дугайында айтырыгын ачаа чугаалажып көөр ужурулуг.

Демократтыг аныктарнын Бүгү-делегей федерациясынын куускомунун Копенгагенге болур сессиясы

КОПЕНГАГЕН. «Ланд оф фольк» солунун дыйнадынын эзугаар алырга, демократтыг аныктарнын Бүгү-делегей федерациясынын куусекчи комитетинин сессиясы январьнын 20-ден 24-ке чедир Копенгагенге болуп эртер.

- Сессияга моон адаанда айтырылганын чугаалажыр:
- 1. Аныктарнын эргелерин камгалаарынын бүгү-делегей конференциясынын дугайы.
- 2. Англия болгаш Франция аныктарынын организацияларынын тайбын камгалаалында ажылынын дуржулгазы.
- 3. Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелин шиптирлерин болгаш культу харылзаа организациясында аныктарнын киржип турары.

(СЭТА).

Тайбын талалакчыларынын удав-с болур америк дип конгресси

МОНТЕВИДЕО. Чили «Демокрасия» солунун дыйнадыларын эзугаар алырга, Сант-Ягога Чилинин найсылалынын тайбын талалакчыларынын калбак хуралы болуп эрткен. Тайбын талалакчыларынын Рио-де-Жанейрога болур деп турар америк дип конгрессинге белеткелди талазы-биле айтырылганы ол хуралга чугаалашкан.

Чонун азы-бүрү кезектеринин болгаш политиктик партияларнын төлөөлөкчидери, ылангыч, министр чоран Гильермо Дель Педрегаль, конгресс депутаты чоран Хустиниано Сото, социалист партиянын баштыгы майор Армандо Маллет, сенаттык оралакчы даргазы, республика президентинин албанынга кандидат Сальвадор Адьеде, университет профессору, Тайбыннын Бүгү-делегей Чөвүлелин кижигүнү Ольга Побелете, а ол ышкыш профессор удуртукчулары, херээженер шимчээшкынниг киржикчилери, чогаалчылар, чурукчулар болгаш оона-даа өскелер ол хуралга олурушканнар.

Тайбын талалакчыларынын америк дип конгрессинге белеткел чорудар талазы-биле инициативин национал комитетти хуралдын киржикчилери тургусканнар.

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Кореянын Улустун армиясынын Кол командьалынын дыйнады

ПХЕНЬЯН. Кореянын Улус-Демократтыг Республикасынын Улустун армиясынын Кол командьалынын январь 4-те меделээни болза:

Кореянын Улустун армиясынын катыжышкыннары кыдат улустун эки-турачы кезектеринин сырый деткимче-биле эрги туруштарга тулушкуннарын чорудуп, америк-англи агрессорларнын болгаш лисынманчы армиянын дириг күжүнге болгаш техниказынга улуг чир-чүлөп турар.

Январьнын 1-де болгаш 2-де барыин эриктерде Улустун армиясынын кезектери лисынманчы шериглерин Ончжин чартык ортудукту мурнуу талазында чыдар Ендопо болгаш Сундо ортудуктарга чедир истап-сүрбүшаан, оларны долдузу-биле чок кылып узуткаан. Дыка хей өтк-чепсектерни болгаш эт-херекселди хунаап алган.

Кореяда тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкыннар

ПЕКИН. Синьхуа агентилелинин корреспондентинин Кэсайдан дамычтыканы болза:

Хүн айтырынын үшкү пунктузу чугаалажып турар кудуку комитеттин январь 2-деги хуралына америк-аннар, корей демисежге тудушкуннарын кызыгаарлар деп чүткүтүшпаан, оон-биле бистин чурттын иштики херектеринге киржир дугайында боттарынын мугулай негелдезин турушпаан турганнар. Тайбынчыдылга дугайында дугуржулга ийн талаларын тускай хамаарышпас чоруунга багай салдар халдаларын чигзиниг чок дээр, утка-шынар-чок бадыткалы америк-аннар база катап илереди чугаалааннар.

өске тала ам-даа үргүлчү чугаала шышаан турар. Хүн айтырынын дөрткү пунктузун чугаалажып турар кудуку комитеттин хуралына өске тала болза, туттурган бүгү шериглерин хостаарынын дугайында бистин таланын принциптинге бодунун чөпшээрешкенин дугайын аас-биле дынчаткан, ынчалза-даа туттурган бүгү шериглерин шуптузун дедир чандыра-рында ажы-биле ойталаан болгаш, база туттурган шериглерин солчурда I кижини I кижиге солуур дээрин саналдаан. Амгы үеде өске талада бистинден туттурган 176 679 шериглер туруп турар, а бистин талада оларнын 11 559 шериглери туруп турар. Өске таланын сорулгазы чүл дээрге, яны-бүрү чылдактар дөпөп тургаш, бистин таладан туттурган 165 120 шериглерин бистин талада эгитпес бодап турары ол болур.

Ол бузар-бак чылдакты буруу шапышаан, бистин төлөөкс болза, тайбынчыдылга дугайында дугуржулга бистин таланын иштики херектеринге киржилге дугайында кандыг бир пунктулар кириерин бистин тала кажан-даа чөпшээрэвс деп чүвени сөөлгү 30 ажыг хүнер дургузунда чоруп келген чугаалажышкыннар өске талага көргүзөр ужурул турганы кандыг-даа чигзиниг чок деп меделгэн. Ындыг турбуже, чүгле чугаалажышкыннарын өш-биле узамдыктар сорулгалыг болуп турар ол мелегей негелделерин

Бистин ынча хей шериглеринисти дедир чандырбазын ажы-биле ораддажып турар ол саналды бистин тала канча-даа хүлээп албас деп бистин төлөөкс шынгызы-биле айткан. Шап ыдыг ужурул-жок болгаш мят чок саналды бүгү делегейде тайбынга ынакшылдыг кижилер кажан-даа хүлээп албас.

(СЭТА).

Капиталдын чурттарында өртек улгадышкыны

Капиталист чурттарын ажылы чоннарынга чаа, 1952 чыл улам-на аар-берге байдалдары экжелген. Аш-чүт болгаш хоозурал — америк-англи империалистернин четкизинде турар чазактарын улуска удур политиказынын үре-түнели ол болган.

болгаш 5,5 хуу тус-тус улгадырарын чарлаан. Финляндияда сүт, быштак болгаш далган кылгаларын өртөө январь 1-ден эгелеп 10 — 20 хуу улгаткан. Израильде рис, балык болгаш чигир өртөө 20—30 хуу улгаткан.

Чаа чылдын баштайгы хунеринде хей-хей чурттарда эң чугула барааннарын болгаш аш-чемнин өртөө улам улгаткан.

Мексикадан дыйнадылар эзугаар алырга, амгы үеде мексика акшанын чүве салып ап шыдаар аргазы 1939 чыл-биле денээрге чүгле 23 хуу болуп турар деп өртек айтырылганын талазы-биле статистика эргелели чарлаан. Мексикада чөм продуктузунун өртөө эрткен үенин дургузунда 4,5 катап улгаткан.

Норвегияда өртек департаментин быштак болгаш балык (норвег ажылчы чоннарын чөмөнниге продуктузунун кол чүдлери) өртөөн 7

(СЭТА).

Харысгалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

Өрттү болдурбазы ону өжүрөринден белен

Бажындан инериңерде эпекти херексепдерин өжүрөрин утпаңар.

Электротехниктиг дүрүмнени үрээр чорук өрт үндүрөр.

Өрттү болдурбас төлөөдө электроборларны өрттенмес чүбөлөр кырынга салдыңар.

Чугган хепти отту суугу чанынга салбаңар, ооң чанынга кыбар чүүү салбас.

Ыйыш важыңнар чанынга оттур хал дөргө өрт үндүрөр.

Эжиниң адаланда демия чок суугуну одаваңар.

БЕНЗИННИ лампага болгаш примуска АЖЫЛ ЛАВАҢАР Ол — өрт үндүрөр.

Суугуна БЕНЗИН болгаш КЕРОСИН-биле от салбаңар.

Электрди тепкизинде эмни эрттир хей түбө улаваңар.

Күрүңерниң ертгаш хууңуңу бичүүн өрттөн камгалаңар!

Оя кескеш, кадагала!

ТАО-нун УМВД өрттөн камгалаал килдизи